

Himmerlandske Slægter i det 16. og 17. Aarhundrede.

Optegnelser om Familierne Kras, Kuri, Wingaard, Wolf m. fl.

Af C. Klitgaard.

Nedenstaaende Optegnelser kan vel ikke siges at høre til Genealogiens værdifuldeste eller at omhandle fremragende Slægter; men de omhandler Himmerlands Bondearistokrati, der bl. a. har fostret mange studerende Personer, og de er samlede gennem Aarenes Løb fra mindre let tilgængelige Kilder som Tingbøger og lignende Arkivalia, der paa Grund af deres Omfang kun undtagelsesvis kan benyttes af dem, der dyrker en enkelt Slægts Historie.

I den sidste Omstændighed ligger efter Meddelerens Anskuelse Optegnelsernes største Værd; de vil kunne yde god Hjælp til den, der muligt senere kommer til at beskæftige sig med disse Slægters Historie.

I økonomisk Henseende har den grevelige Hjelmstjerne Rosen-croneske Stiftelse ydet mig Bistand, idet Optegnelserne hidrører fra de Studier over nordjydske Forhold i Almindelighed, som jeg med Understøttelse fra nævnte Stiftelse har drevet i en Aarrække; i stofflig Henseende har Ingeniør Vilh. Marstrand ydet mig megen Hjælp, og jeg aflægger herved min Tak for begge Dele.

Blandt Himmerlands Storbønder indtog Slægten K r a s (Kraas, Kraes, Krase) en fremragende Stilling i det 16. og 17. Aarh., og gennem Giftermaal blev Kras'erne knyttede til adskillige andre Storbondeætter; Familiens Hjemsted er Hornum Herred, og dens ældste kendte Medlemmer boede i Molbjerg i Øster Hornum Sogn.

Allerede 1507 træffer vi en J e n s K r a a s z som Kannik i Viborg¹⁾, men hans Forbindelse med Slægten fra Molbjerg kendes ikke; den første kendte Mand af denne Slægt er:

N i e l s P o u l s e n K r a s, f. 15.., død, som nævnes 1562 i Aalborghus Jordebog som Ejer af en Gaard i Molbjerg med en meget stor Afgift, deriblandt den fra de gamle Selvejerrettigheder hidrørende og ganske usædvanlig store Afgift af 12 Skilling Ledingspenge. Han fik 14. Novbr. 1560 tilligemed sin Hustru Livsbrev paa Kronens Gaard Vestergaard i Hornum Herred, som han

¹⁾ A. Heise: Diplom. Vibergense, S. 357.

iboede, og 23. Decbr. 1579 fik han Bestalling som Herredsskriver i Hornum Herred. Samme Aar klagede han over, at Landgilden af hans Gaard for nogen Tid siden var blevet forhøjet med 14 Hestes Gæsteri, 3½ Kande Honning, 1 Faar, 2 Lam og andre Smaabeder, og Lænsmanden paa Aalborghus fik derfor 8. Januar 1581 Ordre til at undersøge Sagen og eventuelt nedsætte Landgilden¹⁾. Niels Kras i Molbjerg anføres endnu 1617 blandt de talrige Personer fra Nær og Fjærn, der ejede Grunde i Nibe, af hvilke der svaredes Jordskyld til Aalborghus²⁾; det var almindeligvis Grunde, paa hvilke der var opført Fiskeboder, som benyttedes i Sæsonerne for Sildefiskeriet i Limfjorden; men det er dog uvist, om han endnu levede paa hin Tid, thi i Jordskyldslisterne forblev Navnene ofte urettede gennem lange Tider. Derimod vides det, at han ca. 1590 byggede et Hus med Kælder i Nibe³⁾. Han var gift med *A n n e B e r t e l s d a t t e r H ø r b y* af den adelige Slægt fra Vesterris i Rinds Herred; hun nævnes i Livsbrevet 1560 og døde 1594, og hun var Datter af Bertel Andersen til Vesterris⁴⁾, hvis Søn Laurids Bertelsen til Vesterris var Slotsfoged paa Aalborghus ca. 1566—70⁵⁾.

Børn:

A. P o u l N i e l s e n K r a s, f. o. 1580, død i Nørholm 1649, boede 1610 i Nørholm, hvor han vist var Birkefoged; han var en af Egnens Stormænd, hvis Bistand ofte paakaldtes i forskellige Anliggender. Hans Gaard i Nørholm laa under Trudsholm. Som adskillige andre Nørholmboere drev han stort Sildefiskeri, og han havde derhos en Ejendom i Kattesundet i Aalborg, ligesom han med sin Hustru fik en Part af Selvejergaarden Rævsgaard med Afbygge i Vadum Sogn.⁶⁾ 1641 bortskødede han en Gaard i Nibe.⁷⁾ 1632 gav han og Hustru en Prædikestol til Nørholm Kirke, og 1643 lod de den staffere. I Nørholm Kirke, hvor han antagelig er begravet, fandtes tidligere et Epitafium over ham⁸⁾.

Han var gift med *M a r e n B e r t e l s d a t t e r K j æ r u l f*, f. o. 1595, død o. 27. Okt. 1656, begr. i Nørholm Kirke 4. Novbr. s. A., antagelig Sønneatter af Bertel Andersen Kjærulf i Aslund og Gertrud Pedersdatter Munk af den adelige Slægt fra Haubro⁹⁾.

1) Kancelliets Brevbøger.

2) Aalborg Stiftsbog 1617—18.

3) Nibe Tingbog 1653 fol. 90 b.

4) Danmarks Adels Aarbog XV. 248.

5) Jydske Sml. X. 43.

6) Se min »Kjærulfske Studier« S. 84 ff.

7) Nibe Tgb. 13/2 1641.

8) Danske Atlas V.

9) Jfr. »Kjærulfske Studier« S. 83 ff.

Børn:

1. Niels Poulsen Kras, f. o. 1615, død i Nørholm 30. Jan. 1657, nævnes i Aalborghus Lænsregnskaber 1635 og i Hornum Herreds Tingbog 28. Marts 1636. Var Birkefoged i Nørholm Birk og blev o. 1645 gift med Kirsten Jørgensdatter, f. 16—, død i Nørholm 6. Maj 1685, der 2. Gang 30. Septbr. 1660 ægtede Niels Mogenssen Wingaard i Nørholm, som døde der 3. Maj 1666, se senere. Børn:

- a. Peder Nielsen Kras, f. o. 1647, imm. 1671 som Student fra Aalborg, levede 1681, nærmere ubekendt.
- b. Bertel Nielsen Kras, f. o. 1648, levede 1657, vist død før 1681.
- c. Margrete Nielsdtr. Kras, f. o. 1649, død i Nørholm 28. Maj 1681, gift i Nørholm 26. Novbr. 1680 med Søren Christensen Niemann, Borger i Aalborg. Ved Forlig i Aalborg 17. Aug. 1681 ordnes Skiftet efter hende.¹⁾
- d. Poul Nielsen Kras, døbt Nørholm 23. Januar 1651, begr. i Nørholm 8. Marts 1651.
- e. Poul Nielsen Kras, døbt Nørholm 13. S. efter Trinit. 1652, død Nørholm 8. Septbr. 1657.
- f. Jørgen Nielsen Kras, døbt Nørholm 23. S. e. Tr. 1653, var hjemme hos Moderen 1670, var 1698 Fæster i Nørholm og sad i smaa Omstændigheder²⁾, boede 1704 i Nibe, hvor han oftere stævnes for Gæld. Var gift med Karen Jensdatter, f. o. 1647, begravet Nørholm 28. April 1709.

Søn: 1) Jens Jørgensen Kras, f. ..16.., død Nørholm 1690. (Blandt hans Efterkommere er muligt Jørgen Jensen Kras og Peder Jensen Kras, som begge boede i Hundeleve i Jelstrup Sogn og døde før 10. December 1783, da deres ugifte Broder, Guldsmedsvend Niels Jensen Kras døde paa Tidemandsholm i Taars Sogn. De havde flere Halvsøskende, hvis Navne ikke kendes³⁾, men en Hans Nielsen Kras tog 1794 Borgerkab paa borgerlig Næring i Hjøring, hvor hans Søn Niels Hansen Kras 1813 tog Borgerkab som Skomager).

2. Karen Poulsdatter Kras, f. o. 1614, død i Nørhalne i Biersted Sogn o. 1698, gift o. 1640 med Jens Bertelsen

¹⁾ Nørholm Tgb. 11. Novbr. 1681.

²⁾ Nibe Tgb. 1698, fol. 186 b.

³⁾ Jydske Efterretninger Nr. 1, 1784.

Kjærulf, f. Ø. Aslund, Ø. Hassing Sogn o. 1610, død i Nørhalne o. 1685, Gaardfæster i Nørhalne. 3 Børn¹⁾).

3. N. N. P o u l s d a t t e r K r a s, f. o. 1616, død 16..., gift med O l u f P e d e r s e n K j æ r u l f i Vadumtorp, der nævnes 1639—1652, 2 Børn.²⁾
4. A n n e P o u l s d a t t e r K r a s, f. o. 1618, død, gift I. ca. 1640 med C h r i s t e n M o r t e n s e n, f. 16..., død 1671, Skiftereg. 23. Marts³⁾, Delefoged til Aalborghus 1633—1650, boede i Svenstrup og var vist Søn af Morten Jensen i Svenstrup, der var Delefoged til samme Læn 1632. Christen Mortensen var en meget anset Mand, der en Tid fungerede som Lænets Ridefoged i Himmerland.⁴⁾ 1672 blev Anne Kras gift II. med C h r i s t e n T h o m s e n i Svenstrup.

Af første Ægteskab havde hun 4 Børn, hvoriblandt Sønnen J ø r g e n C h r i s t e n s e n, der 1664 blev immatr. som Student fra Aalborg, men senere boede i Svenstrup. 1640 var Anne Kras til Bryllupsgilde i Sønderholm og væddede her med en af de andre Gæster, Christen Bager i Restrup Mølle, om, at Søren Jensens Hustru i Nyrup kunde drikke Niels Jakobsen i Svenstrup af, ∴ drikke ham paa Pelsen, hvilket Bageren ikke mente. De væddede om en Tønde Øl, der skulde fortæres i den tabendes Hus, og de paagældende Personer gik straks i Gang med Styrkeprøven. Sørenes Kone overvandt da Niels Jakobsen saa aldeles, at han maatte »slaas med Rasmus« (∴ kaste op) ved Bordet og maatte gaa fra hende, hvorimod hun blev siddende tilbage og baade »druk og kvad«.⁵⁾

5. B e r t e l P o u l s e n K r a s, f. o. 1620, immatr. 1643 som Student fra Aalborg, antagelig død før 1651.
6. P o u l P o u l s e n K r a s, f. o. 1622, død i Nørholm 4. Maj 1685, gift I. med A n n e A n d e r s d a t t e r, Enke efter Jakob, gift II. Nørholm 30. Januar 1676 med A n n e T h o m a s d a t t e r. Hans første Hustru medbragte i Ægteskabet 2 Børn, nemlig Maren Jakobsdatter, der 1670 ægtede Anders Andersen, Sognepræst i Klim, og N. N. Jakobsdatter, der var gift med Jakob Olufsen i V. Thorup. Hans anden Hustru ægtede en Christen, med hvem hun havde 2 Døtre. Børn (af 2. Ægteskab):

1) Se min »Kjærulfske Studier« S. 169.

2) a. St. S. 20.

3) Nørholm Tgb. ²⁶/₂ 1673, fol. 86 b.

4) Nibe Tgb. 1653, fol. 41 b.

5) Hornum Herreds Tgb. ¹⁵/₆ 1640.

- a. P o u l P o u l s e n K r a s, f. Nørholm 18. Juni 1677, begr. Nørholm 21. April 1724, fæstede 1719 paany en under Restrup liggende Gaard i Nørholm. Gift o. 1702 med N. N.
- Datter: 1) A n n e P o u l s d a t t e r K r a s, døbt Nørholm 1. Decbr. 1703, begr. den 2. Novbr. 1704.
- b. N i e l s P o u l s e n K r a s, f. Nørholm 13. April 1678, begr. 5. S. efter Paaske 1751, fæstede 1719 paa ny en under Restrup liggende Gaard i Bonderup i Ferslev Sogn og boede der endnu 1751; var en velstaaende Mand, der oftere laante Penge ud, se saaledes Aalborg Panteprotokol 1741, fol. 317 b. Arvedes af sine Søkende, Hustru nævnes ikke i Skiftet.¹⁾
- c. A n n e M a r i e P o u l s d a t t e r K r a s, døbt Nørholm 11. Decbr. 1681, død der 13. Okt. 1684.
- d. T h o m a s P o u l s e n K r a s, døbt Nørholm 16. April 1685, død i Lere i Svenstrup Sogn, begr. 11. Aug. 1737, efterlod sig Sønnen P o u l T h o m s e n K r a s, der boede i Bonderup i Ferslev Sogn 1751, hvor han 1746 havde overtaget sin Farbroders Fæstegaard, samt Datteren A n n e T h o m a s d a t t e r K r a s, der 1751 var gift med Jakob Nielsen i Tøttrup i Sønderup Sogn.
7. E l s e P o u l s d a t t e r K r a s, f. o. 1625, død paa Øland o. 1653, gift Nørholm 10. Marts 1650 med Hr. P e d e r N i e l s e n K l i m, f. o. 1613, begr. Øland 17. Novbr. 1693, Sognepræst til Øland. Med hãm havde hun 2 Sønner, der førte Navnet Kras, nemlig:
- a. P o u l P e d e r s e n K r a s, døbt Øland 27. Marts 1650, død før Faderen, gift (Bevilling til Vielse u. Tr. og L. 2. Aug. 1680) med M a r g r e t e A n d e r s d a t t e r (Søster til Søren Andersen i Østerby), med hvem han havde en Datter E l s e M a r g r e t e. Poul Pedersen Kras blev 1672 imm. som Student fra Aalborg.
- b. P e d e r P e d e r s e n K r a s, døbt Øland 29. Juni 1653, nævnes ikke i Skiftet efter Faderen, blev 1672 imm. som Student fra Aalborg.
8. M a r e n P o u l s d a t t e r K r a s, f. o. 1627, død i Nørholm i Barselseng 8. Septbr. 1671, gift o. 1649 med M a d s S ø r e n s e n W o l f, f. o. 1612, død i Nørholm 26. Maj 1683, Birkefoged i Nørholm Birk. 1664 lod dette Ægtepar opsætte et Epitafium i Nørholm Kirke med Malerier af dem selv og deres Børn. Efter sin første Hustrus Død ægtede Mads Sørensen 4. Okt. 1674 i Nørholm K i r s t e n J e n s d a t t e r, som døde

¹⁾ Restrup Skifter 10. Juni 1751 og Restrup Fæsteprotokol.

der 30. Maj 1679. (Mads Sørensen havde en Brøder Oluf Sørensen i Nibe eller Omegn)¹⁾. Med Maren Kras havde Mads Wolf 11 Børn, hvoraf 4 døde som smaa. Af de 7 andre, 3 Sønner og 4 Døtre, skal her nævnes:

- a. M a r e n W o l f, døbt 23. Novbr. 1651, død i Bredkjær 1. Maj 1723, gift Nørholm 4. Juni 1671 med J a k o b P e d e r s e n B r u u n, f. Aalborg 15. Marts 1645, der 25. Septbr. 1717 døde som Præst i Skjæve, og hvis Efterkommere findes i »Patriciske Slægter« III. Bd. S. 30.²⁾
 - b. E l s e eller M e t t e W o l f var gift med I v e r K n u d s e n i Aalborg.
 - c. S ø r e n W o l f, døbt i Nørholm 12. Marts 1666, død paa Teglgaard i Hellum Herred 28. Maj 1721, var en fornem Mand. Han var gift I. med M a r e n C h r i s t e n s d t r. G j e d s m a n n fra Aalborg, død 1697, og II. i Skørping 7. Novbr. 1704 med D o r t e a L o u i s e K r a m e r s fra Sønderborg, død 1720. Om ham henvises iøvrigt til Becher: Farstrup, og Axelsens Dagbog, S. 170, Jydske Saml. 1. VII. 183 og Gjerding: Hellum Herred, S. 154. En Søn S ø r e n S ø r e n s e n W o l f, f. 28. Septbr. 1693, begr. Aalborg 30. Oktbr. 1742, var Købmand i Aalborg og var gift med K a t h r i n e M a r g r e t e P o u l s d a t t e r S t e r n b e r g, døbt Aalborg 29. Novbr. 1692, begr. der 15. Januar 1777. Stiftede et Legat til Aalborg Vor Frue Kirke.
9. I n g e r P o u l s d t r. K r a s, f. 16..., d. 16..., gift før 1651 med P o u l K n u d s e n S k y t t e, begr. Aalborg Budolfi 5. Maj 1659, hvorefter hun vist (1660) ægtede Kaptajn D a n i e l Z i m m e r m a n n i Aalborg. Af første Ægteskab havde hun en Søn, P o u l K r a s P o u l s e n, der døde 1675 i Aalborg.³⁾
- B. M a r g r e t e N i e l s d a t t e r K r a s, f. 15..., død i Nibe 1647; gift I. med T h o m a s A n d e r s e n (i Binderup?), gift II. med J a k o b S ø r e n s e n, f. 15..., død 1633, Brygger og Brændevinsbrænder i Nibe.⁴⁾ Ved Skiftet efter hendes sidste Mand blev det bestemt, at Margrete skulde beholde Husene med Panel, Bænke, Loftter, Vinduer og Døre, mod at give Mandens Arvinger 80 Slettedaler; hun skulde endvidere betale Boets Gæld og Begravelsen, og for Arvingernes Parter i Bryggeri og Brænderired-

¹⁾ Nibe Tgb. 8. Juni 1650.

²⁾ Jvf. Lengnick, Brunow.

³⁾ Aalborg Skiftepr. 1675. fol. 202.

⁴⁾ Skifte efter ham 11. Juli 1633, hvor hans Arvinger nævnes, se Nibe Tgb. 1633, fol. 43 b.

skaberne skulde hun yde Vederlag. Blandt Boets Effekter nævnes 1 Kobber Ovndør, 1 Bøstkedel, 1 Haandkedel, 4 Kobbergryder, 4 Messinggryder, 2 Fyrbækkener, 3 Messingbækkener, 1 Jernkakkellovn, en Del Sølvtoj, 3 forseglede Æsker med Breve, et uindfriet Gældsbevis fra 1593 m. m.

I sine sidste 5 Aar var Margrete Kras svagelig og sengeliggende; hendes Broder Poul i Nørholm sørgede tildels for hendes Forplejning, ligesom hendes Søstersøn, Købmand Laurids Pedersen Kuri i Nibe forstrakte med en Del Penge »udi hendes Skrøbelighed udi svenske Indfaldet«. Skifte efter hende blev afholdt 12. Juni 1647.¹⁾ Poul Kras sørgede ogsaa for, at hans Søster fik en hæderlig Begravelse efter hendes Stand, og hun blev begravet i Nibe Kirke foran Alteret; selve Ligfærden synes at være foregaaet fra Binderup, og da det maaske kan have sin Interesse at se, hvad der paa hin Tid forbrugtes ved en saadan Lejlighed, skal jeg nedenfor anføre et Uddrag af den Regning, Poul Kras ønskede dækket af Boet.²⁾ 1 Td. Øl 3 Dlr., 1 Fd. Smør 4 Dlr., Lys for 10 Mark, 2 Pund Bergfisk 6 Mark, 6 Bøster³⁾ Flæsk, 11 Skp. Mel, 2 Skp. Hvedemel, 2 Fk. Ærter, 1 Fk. smaat Salt, 40 Glas (det er vel Antallet paa de ituslaaede), Budpenge til Sæby (for at indbyde den afdødes Datter og Svigersøn til Begravelse) 1 Dlr., Annis 4 Skill., Urter og 8 Pund Svedsker (à 5 Skill.), 2 Pund Rosiner, 2 Pund Sukker (à 3 Mark), $\frac{1}{2}$ Lod Safran (2 Mk.), 2 Lod Nelliker (20 Skill.), 2 Lod Kanelpudder (20 Skill.), $\frac{1}{4}$ Pund st. Peber (20 Skill.), Kringler 5 Mk., 4 Fade Øl (à 5 Dlr.), 12 Snese Æg, 1 Stud (12 Dlr.), 7 Lam (à 3 Mk.), 22 Mark Kødpølse, 4 Bøster Flæsk, 1 Pund Korender, $\frac{1}{4}$ Pund Ingefær, Vognleje til Nibe med 1 Fd. Smør og 1 Td. Øl, 3 Vogne til Nibe med Øl, Fisk og Mel, 3 Vogne med Øl, Lam og Flæsk, 1 Vogn med Vin og Glas (Vognene fra Aalborg til Nibe à 2 Mark), 1 Vogn til Møllen, 2 til Aalborg efter Vin og Kringler, 4 Pund Nordlandstorsk, 4 Høns, Budleje til en Pige, som bar 4 Voksllys til Binderup med 4 Stager, Vibeke Hansdatter i Binderup for 4 Mark Voks, som blev brændt af Lysene, 1 Dlr., Snedker fra Nibe for at nedtage og opsætte Skillerum i Stuen og for at lægge Bænke 1 Dlr.; købt til Ligkisten 6 Egevognskud (3 brede Brædder) 6 Dlr., Snedkeren for at lave den 10 Mk., Søm 4 Skill., Haandtag 2 Mk., Smedearbejde 3 Mk., 2 Karle, som slog for Smeden, 8 Skill., 2 Kander Øl til Folkene i Smedien 12 Skill.; Maleren, som malede Kisten, 2 Mk.; 2 Karle, som lavede Borde og Bænke til Begravelsen og bar dem hjem igen, 1 Mk.; for Graven at grave og en Stol i Kirken (3 i Nibe)⁴⁾

¹⁾ Nibe Tgb. 26. Juni 1647.

²⁾ a. St.

³⁾ 1 Bøste vejede ca. $\frac{1}{2}$ Pund = 3 kg., Bøste = Skinke.

⁴⁾ jfr. Nibe Tgb. 1647, fol. 50.

at flytte, hvor Graven blev kastet, og den igen at opsætte 3 Mk. 4 Skill.; for hendes Lejersted i Kirken foran Alteret 10 Dlr., for at gøre i Orden efter Begravelsen 2 Mk., 2 Vogne til Nibe efter adskilligt Tøj, som blev brugt til Begravelsen, 2 Mk.; 3 Kander Øl, da Boet blev registreret, 2 Mk.; Præsten for Liget at begrave 10 Dlr., Jens Kok i Nibe for 2 Bøster Flæsk og for 2 Stykker Mellemlæsk, nok 1 Bøste, 5 Skpr. Humle, som kom i Ligkisten, Gryder for 6 Skill., rund Peber for $\frac{1}{2}$ Mk.; Senop, Kommen og Timian for ialt 8 Skill.; Muskatblomme 20 Skill., 1 Pot Brændevin, Papir til Kokken til »Tharfer« (o: Fryndser?), Leje af Ligklædet 2 Dlr., for samme Klæde at bære fra Aalborg og til Aalborg igen, 1 Mk.; for et Klæde, som kom over Ligbaaren, 6 Skill.; Smør 10 Mark; 2 halve Ahmer Vin 18 Dlr., Jens Kok for at koge 6 Dlr., Budpenge til Sæby til 2 Karle (Stævningsmænd) 7 Mk., $\frac{1}{2}$ Kd. »schierridt« (o: klaret?) Honning; Lys $2\frac{1}{2}$ Mk., Udgifter til Øl, Mad og Papir ved Skiftet 4 Dlr., Degnen, som sang over Liget, 7 Mk., Fogden og Skriveren ved Skiftet $8\frac{1}{2}$ Dlr., ialt 203 Dlr.

Afdødes Søstersøn, den ovennævnte Laurids Kuri, havde for den Forstrækning af 77 Dlr., han havde ydet, faaet i Pant 1 Sølvkande paa $3\frac{1}{2}$ Pægl, 1 Sølvstob, 1 liden Gobelete (o: ?) og 3 Sølvsker, ialt 83 Lod Sølv à 3 Mk., 8 Tinfade, 1 Tinkande, 1 Fyrbækken m. m.

En saadan fornem Begravelse var imidlertid stridende mod de kongelige Forordninger om Bondebegravelser, og 10. Juli 1647 tog Ridefogden til Aalborghus Tingsvidne angaaende Begravelsen og begærede Poul Kras tiltalt for Overtrædelsen. 6 af Nibes mest ansete Mænd vidnede, at Liget havde staaet oven Jorden i Nibe Kirke, medens der blev prædiket, og imidlertid brændte der Lys ved begge Sider og Ender af Kisten. Hertil svarede Poul Kras, at han havde ladet Lysene slukke i Kirken og ladet dem sætte paa Gulvet ved Kisten, medens Præsten holdt Ligtalen, »eftersom det var den sidste Ære, han kunde gøre sin salig Søster Margrete Nielsdatter Krasis i denne Verden, hvilket og tilforn er sket paa Landsbyer for andre hans Søkende, som er blevne begravede, og ikke han vilde sige nej«.

17. Juli var Poul Kras saa indstævnet for Dom angaaende, at han imod Recessen havde gjort umaadelig Bekostning, dels med Vin og Øl, dels med Mad og Spise og dels med Vokslys, ved sin Søsters Begravelse. Da Poul ikke mødte, blev Sagen opsat, og da der ikke senere ses at være afsagt Dom over ham, har han sikkert faaet Sagen afdømt med Ridefogden eller selve Lænsmanden.

For sin Fordring saavel angaaende Begravelsen som angaaende Søsterens Underhold i de 5 Aar fik Poul Kras udlagt hendes Huse i Nibe. Hendes Datter og Svigersøn var imidlertid misfornøjede med Vurderingen og Delingen af Boet, som Datteren dog selv

havde været med til, og ligeledes var de misfornøjede med den dyre Begravelse. Poul Kras tilbød derfor Udmeldelse af 4 uvildige Mænd til at prøve hans Fordringer, og endvidere tilbød han, at Datteren og hendes Mand kunde overtage Husene til samme Pris, som han havde overtaget dem til.¹⁾ Uenigheden trak imidlertid længe ud og kom for Landstinget; i Henhold til dettes Dom blev der 1648 udmeldt 4 Mænd, som udlagde til Datteren den Part, som forhen var udlagt til Sønnen, og som udlagde til Poul Kras for hans Tilgodehavende.²⁾

Margrete Kras havde ingen Børn i sidste Ægteskab, derimod havde hun haft 2 Børn med Thomas Andersen, nemlig:

1. A n d e r s T h o m s e n, der var død før Moderen, og som synes at have boet i Christiania. Han havde efterladt sig en Søn, T h o m a s A n d e r s e n, født i Christiania, hvis Opholdssted ikke kendes 1647, hvorfor han 4. Aug. indkaldtes som Arving med Landstingsstævning.³⁾
2. M a r e n T h o m a s d a t t e r, f., død 1649, gift med Hr. J o h a n n e s A n d e r s e n, Kapellan i Sæby, f., død 1649.⁴⁾

I Ægteskabet med Maren Thomasdatter havde Hr. Johannes to Sønner, A n d e r s' og L a u r i d s, der var umyndige ved Forældrenes Død, og for hvem deres Moders Søskendebarn, Laurids Pedersen Kuri i Nibe ved Dom af Hornum Herredsting 25. Febr. 1650 blev kendt pligtig til at være Værgø, idet han blev anset for at være deres ældste Slægtning.⁵⁾ Laurs Kuri vilde dog ikke overtage Værgemaalet, og 14 Dage før Pinse 1650 kom Borgmester Peder Christensen Knivholt⁶⁾ fra Sæby til Nibe for at faa Sagen i Orden. Laurs Kuri vedblev at sige nej, han havde nok med at tage Vare paa Værgemaalet for salig Hr. Mogens Wingaards Børn i Nørholm, og da Peder Knivholt trængte ind paa ham med indstændig Anmodning »efterdi det var nogen ryggesløse Knægter og ikke vilde lyde enten Formynder eller Tugtemester«, svarede Laurs, at hvem der ikke vilde lyde Formynder og Tugtemester, maatte lyde Stejle og Hjul, Galge og Gren, »hvilket de helst vilde«.⁷⁾ Sønernes senere Skæbne er mig ubekendt.

¹⁾ Nibe Tgb. 25. Septbr. og 30. Okt. 1647.

²⁾ Nibe Tgb. 3. Marts 1649.

³⁾ Nibe Tgb. 25. Septbr. 1647.

⁴⁾ Wiberg har urigtigt 1645.

⁵⁾ Nibe Tgb. 15/6 og 29/6 1650.

⁶⁾ Han var formodentlig gift med en Datter af Raadmand Jens Andersen Hals i Aalborg, da han nævnes som Raadmandens Arving.

⁷⁾ Nibe Tgb. 22. Febr. 1651.

C. K o r f i t s N i e l s e n K r a s, f. 15., død 16., nævnes i Nørholm ved Nibe 1618 sammen med (Broderen) Poul; er sandsynligvis død ung og uden Livsarvinger¹⁾.

D. M a r e n N i e l s d a t t e r K r a s, f. 15., død 16.²⁾, gift med P e d e r K u r i, f. 15., død efter 1617. Navnet Kuri er vist et Stednavn fra Fjellerad i Gunderup Sogn, thi her nævnes 1483 en saadan Lokalitet.³⁾ 1537 blev lille Peder Korri Gildebroder i Guds Legems Lav i Aalborg, og 1539 indtraadte Christen Korij i samme Lav; 1575 blev Peder Kurri Laursen Borger i Aalborg og 1579 Gildebroder, og 1575 blev Peder Jensen Kaari Borger i Aalborg og 1582 Gildebroder⁴⁾. Den her omhandlede Peder Kuri er maaske identisk med den nævnte Borger i Aalborg, Peder Laursen Kuri, thi i Tiden henimod 1600 flyttede adskillige Aalborgborgere til Nibe, hvor Sildefiskeriet da florerede, og Maren Nielsdatter Kras og hendes Mand boede en Tid i Nibe.⁵⁾ Da Fiskeriet kort efter Aar 1600 ophørte for en længere Aarrække, flyttede Peder Kuri efter 1610 til Vesterris i Rinds Herred, som han vel havde arvet Part i efter sin Svigermoder, og her boede han 1616 og 1617; førstnævnte Aar ses han at have solgt Kalk til Helsingborg Slot at udskibe fra Mariager Fjord, og sidstnævnte Aar havde han Proces angaaende nogle foregivne Fordringer i Nibe.⁶⁾ Af Børnene kendes:

1. L a u r i d s (L a u r s, L a u s t) P e d e r s e n K u r i, f. 16., død i Nibe 19. Septbr. 1661, Fiskeriudreder og Købmand i Nibe. Var en velstaaende Mand, men var tillige ret uomgængelig, hvorfor han stadig laa i Strid med sine Bysbørn og andre. I Skattefortegnelserne opføres han i mange Aar blandt »Pebersvendene« : ugifte Handlende, men i en ret fremskreden Alder giftede han sig med K a r e n M o g e n s d a t t e r W i n g a a r d, hvis Fader havde været gift med hans afdøde Søster (se nedenfor). Ægteskabet fandt Sted i Nørholm 23. Juli 1654, og der maa have været stor Aldersforskel. Laurs Kuri døde i Nibe; i Nørholm Kirkebog er han mærkeligt nok indført som død 19. Septbr. 1661, begravet 30. Septbr., hvilket meget godt kan passe, da Skiftet efter ham fandt Sted 21. Okt. 1661⁷⁾, men dog er der noget urigtigt heri, thi han ligger ikke begravet i Nørholm, men i Nibe Kirke; hans Enke købte for 12 Slette-

¹⁾ Viborg Landstings Dombog B. 1618, fol. 370 b. ff.

²⁾ Hendes Svigersøn Mogens Wingaard havde ved sin Død Penge tilgode for hendes Begravelse, saa hun er antagelig død i Nørholm (Nibe Tgb. 1638, fol. 30 og 38 b.).

³⁾ Heise: Diplom. Vibergense S. 78.

⁴⁾ Gildets »liber vivorum« og Aalborg Bysbog.

⁵⁾ Nibe Tgb. 1647, fol. 45 b.

⁶⁾ Viborg Landstings Dombog B. 1616, fol. 288 og 1617 fol. 22.

⁷⁾ Nibe Tgb. 1663, fol. 5, 45 b, 143 b, 152, 177.

daler Familien Binderups Parter i en Gravsten der, og der omtales hendes afdøde Mands Lejersted.¹⁾ Laurs Kuri havde ingen Børn i sit Ægteskab; hans Enke ægtede 2. Gang **K n u d J a k o b s e n S o m m e r** (se S. 220) og 3. Gang **P e d e r H a n s e n K a l l**, Sognepræst i Skibsted og Lyngby.

2. **A n n e P e d e r s d a t t e r K u r i**, f. 15.., død o. 1628, gift o. 1614 med **M o g e n s T h o m s e n W i n g a a r d**, f. i Nibe o. 1588 (mindst 25 Aar i 1614,) immatrikuleret 27. Juli 1611, Sognepræst i Nørholm 1614, død 1636, Skifte 4. Maj.²⁾ Hr. Mogens ægtede 2. Gang **A n n a K j e l d s d a t t e r**, f. o. 1598, død Nørholm 2. Maj 1672, begr. 10. Maj, som 2. Gang sidst i 1637 eller først i 1638 (før 16. Juni) ægtede hans Eftermand **J e n s J e n s e n S j ø r s l e v**, med hvem hun havde 2 Børn: Peter og Dorte.

Med Anne Kuri havde Mogens Wingaard antagelig kun 3 Børn, for hvem deres Morbroder Laurs Kuri i Nibe var Værge, i 2. Ægteskab havde han derimod 7³⁾. Børnene var:

- a. **A n d e r s M o g e n s e n W i n g a a r d**, f. 16.., død før 1663 uden Livsarvinger, gav 1653 sin Morbroder Afkald for Arv efter sine Forældre.⁴⁾
- b. **A n n e M o g e n s d a t t e r W i n g a a r d**, f. 16.., død, gift med **M a d s J a k o b s e n** i »Haersleff i Skaane«, der 11. Maj 1650⁵⁾ gav sin Hustrus Morbroder Laurs Kuri Afkald for hendes Arv efter Forældrene. Det er utvivlsomt denne Mads Jakobsen, Degn i Tulstrup i Skaane, der 1665 har 100 Sldr. tilgode hos Hr. Peder Kuri i Ellidshøj, se nedenfor. En Søn af ham, Isak Madsen, nævnes 1680⁶⁾.
- c. **P e d e r K u r i** (**M o g e n s e n W i n g a a r d**), f. 16.., død 1672 (Skifte 28. Septbr.)⁷⁾, antog Moderens Familienavn og kaldte sig **P e d e r K u r i**. Var Sognepræst i Ellidshøj og gav 16. Novbr. 1650⁸⁾ sin Morbroder Afkald for Forældrearv. Han var første Gang gift med **A n n e A n d e r s d a t t e r**, efter hvem der holdtes verdsligt Skifte 29. Febr. 1664⁹⁾ og gejstligt Skifte 5. Okt. 1665,

1) Nibe Tgb. 1662 fol. 12 f.

2) Nibe Tgb. 1638, fol. 30 og 38 b.

3) Nørholm Tgb. 20/9, 1672 og 5/12 1678.

4) Nibe Tgb. 1653, fol. 81 b.

5) Nibe Tgb.

6) Nibe Tgb. 1681, fol. 110.

7) Jydske Saml. 2. IV. 406, 412. Skiftet omstødt ved Landstingsdom 28. Januar 1674.

8) Nibe Tgb.

9) Hornum H. Tgb. 29. Febr. 1664.

og St. Hansdag 1666 ægtede han **A n n e N i e l s d a t t e r S t e n b e r g** af Sønderholm Præstegaard. Hun boede 1679 som Enke paa Raakildegaard, men 1680 i Kjøbenhavn.

Under Bryllupet brændte Sønderholmi Præstegaard med en stor Del af Indboet, der tildels var laant til Gildet, saaledes brændte 12 opredte Senge m. m., som Provsten Peder Jørgensen Stub i Kirketorp havde laant dem¹⁾, og 1670 stævnedes Mogens Sommer sin »Svoger« Christen Lauridsen, Forpagter paa Albæk (tidligere paa Buderupholm) for en hel Del Sølv, Tin, Duge og Dynner m. m., som Christen Lauridsens Hustru, Sofie Eskesdatter (Søster til Hr. Niels Eskesen i Sønderholm), havde laant til Brylluppet, ligesom der var laant 1 forgyldt Kande, 2 Sølvkander og Sølvsker hos Præsten i Nibe, og Sølvtøj, Duge o. s. v. hos flere i Nibe.²⁾

I første Ægteskab havde Peder Kuri 2 Sønner og 3 Døtre; da han døde, laa hans Hustru i Barselseng, saa der har vel ogsaa været Børn.

Børn af 1. Ægteskab:

- 1) **M o g e n s P e d e r s e n K u r i**, f. o. 1655, rejste 1674 til Kjøbenhavn, vel for at studere.³⁾
- 2) **A n d e r s P e d e r s e n K u r i**, f. 1657.
- 3) **A n n e P e d e r s d. K u r i**, f. o. 1660.
- 4) **A n n e P e d e r s d. K u r i** (liden Anna), f. o. 1662.
- 5) **A n n e M a r i e P e d e r s d. K u r i**, f. o. 1664.

Peder Kuris 2. Hustru, **A n n e N i e l s d a t t e r**, var Datter af Hr. **N i e l s E s k e s e n**, død 1673, Sognepræst i Sønderholm⁴⁾; hendes Søskende var: **S o f i e N i e l s d a t t e r**, død 1683 i Sønderholm, gift med Ole Andersen Homan eller Hofman, Præst i Ellidshøj efter Peder Kuri, men afsat 1679 paa Grund af Uskikkelighed (Drikfældighed?) og død før 1683; **B e n e d i k t e N i e l s d a t t e r**, gift med Poul Sørensen Kjærulf, Præst i Sønderholm⁵⁾; **N i e l s N i e l s e n S t e n b e r g**, var 1674 Student, 1679 Kapellan i Hornum, 1684 Præst der og gift før 1680 med Anne Joensdatter, Datter af Hr. Joen Jensen i Hornum. Havde 1680 Strid med Karen Mogensdtr. Wingaard i Nibe, der mente, at hendes afdøde

¹⁾ Jydske Sml. 2. IV. 414.

²⁾ Nibe Tgb. 1670, fol. 54 f.

³⁾ Nibe Tgb. 1679, fol. 168.

⁴⁾ Skifte, se Jydske Saml. 2. IV. 413.

⁵⁾ Se min »Kjærulfske Studier« S. 94.

Mand Laurs Kuri havde 40 Dlr. tilgode hos ham, og som derfor i hans Fraværelse lod bortføre en Del Løsøre af hans Hus, saaledes en Egekiste, en Præstekjortel, en Lue af gyldent Atlask, en rød Nattrøje med 34 Sølvknapper m. v.¹⁾ Hans Hustru, med hvem han havde en Datter, døde 1684²⁾.

- d. B o d i l M o g e n s d t r. W i n g a a r d, f. 16.., død efter 1672, gift med C h r i s t e n J e n s e n i L e r e i S v e n s t r u p S o g n³⁾.
- e. M a r e n M o g e n s d t r. W i n g a a r d, f. 16.., død i Nibe før 17. Juli 1680, gift med L a u r s i K j e r t e m i n d e, med hvem hun havde Sønnen M o g e n s L a u r s e n, som tilligemed sin Moder boede i Nibe, hvor han efter hendes Død solgte hendes Hus til Mosteren Karen⁴⁾. Dokumentet medunderskrives til Vitterlighed af hans Moders Søstersønner Mogens Christensen og Isak Madsen.
- f. K j e l d M o g e n s e n W i n g a a r d, f. ca. 1630, død efter 1681, immatr. 26. Maj 1652 og blev 1656 residerende Kapellan i Slangerup, 1657 Medpræst i Ude og Oppe-Sundby. Blev 1663 suspenderet for at have viet en bortrømt Kvinde, skrev 15. Juli 1664 til Kongen om Naade, men blev kort efter forrykt, aflyste 4. Septbr. 1664 sin Hustru fra Prædikestolen under Paaskud af, at hun var udygtig til Ægteskab o. s. v., lyste den følgende Søndag 23 Gange til Ægteskab mellem sig og Kongens Datter og foretog sig anden Galskab. Kongen krævede da en ny Præst ansat, men da denne ikke kunde faa sin Løn af Hr. Kjeld, søgte den nye Præst 3. Jan. 1666 om at faa Raadighed over Embedet og fik det ved kongeligt Brev af 20. Febr. 1666⁵⁾. Derefter flyttede Hr. Kjeld til Nibe, hvor vi træffer ham 1674, da han stævnedede en Mand for et Par nye Støvler, en anden for en So og en Kvinde for 2 Ungsvin, hvilket var blevet stjaalet fra ham og derefter afhændet til de indstævnedede⁶⁾. 4. Juni 1681 stævnedede han Folk for Husleje, saa han har vel ikke været helt forarmet, men det vides iøvrigt ikke, hvad han foretog i de mange Aar, han boede i Nibe. At han ikke førte noget helt ærbart Levned fremgaar af, at Præsten i Nibe 1678

¹⁾ Nibe Tgb. 1680, fol. 59.

²⁾ Jydske Saml. 2. IV. 219.

³⁾ Nørholm Tgb. ²⁰/₉ 1672.

⁴⁾ Nibe Tgb. 1681, fol. 110.

⁵⁾ Kirkehist. Saml. 3. III. 35 ff. og 79—92.

⁶⁾ Nibe Tgb. 1674, fol. 53.

lod forbyde Nibingerne at huse eller hæle to løsagtige Kvinder, af hvilke den ene var løbet fra sin Mand i Viborg og havde faaet et uægte Barn, og den anden, navnlig Anne Christensdtr. Boyesen, havde undertiden Værelse hos Thomas Nielsen ved Bækken og »værendes undertiden hos Hr. Kjeld her ibidem som hans Gemahl«; hvem der ikke rettede sig efter Forbudet skulde vorde straffet og anset »lige ved saadanne Kielterer«.¹⁾ Hr. Kjelds Hustru kendes ikke.

g. Niels Mogensen Wingaard, f. 16.., død i Nørholm 3. Maj 1666, gift 30. Septbr. 1660 med Kirsten Jørgensdatter, f. 16.., død Nørholm 6. Maj 1685, Enke (1657) efter Birkefoged Niels Poulsen Kras i Nørholm. Niels Wingaard var antagelig Fiskeriudreder og Gaardmand i Nørholm. Hans Enke indstævnedes for Aalborg Byting 28. Novbr. 1670 i Anledning af, at hun havde solgt en Gaard i denne By til Handelsmand Laurids Eskesen i Aalborg. I Nørholm Kirke har der tidligere været et Epitafium over ham (Danske Atlas). Barn:

1) Anne Nielsdatter Wingaard, døbt Nørholm 21. April 1662.

h. Karen Mogensdatter Wingaard, f. 16.., død før 1693, gift I. i Nørholm 23. Juli 1654 med Laur Pedersen Kuri, f. o. 1600, død i Nibe 19. Septbr. 1661 (se foran Side 216). Efter Mandens Død fortsatte hun Købmandsforretningen i Nibe og synes i det Hele at have været en virksom og energisk Kvinde, og i Slutningen af 1662 ægtede hun Knud Jakobsen Sommer, der ligeledes fortsatte Forretningen i Nibe, men senere bosatte sig i Aalborg, hvor han var Prokurator, og hvor han 9. Maj 1668 fik kongelig Udnævnelse som Raadmand. Han var antagelig fra Nørholm, hvor hans Forældre og Bedsteforældre boede²⁾, og han havde en Broder, Poul Sommer, der efter at have været med paa »Legeren« (Lejren) i Belejringens Tid i Kjøbenhavn kom til Nibe og boede en Tid lang hos Knud Sommer i Aarene 1662—71³⁾. Endvidere synes der at have været en Halvbroder Mogens Jørgensen Sommer, der boede i Nibe, og som mindst havde 2 Sønner: Niels Sommer og Jens Sommer (1673, 1678, 1682). Som Raadmand i Aalborg boede

¹⁾ a. St. 1678, fol. 87.

²⁾ Bedstemoderen nævnes død der 1661, og i hendes Ligkiste kom 1 Td. gammel Humle, en da ret almindelig Skik (Nibe Tgb. 1663, fol. 21 b, anden Afd.).

³⁾ Nibe Tgb. 1672, fol. 29.

Knud Sommer ikke til Stadighed der, men ofte i Nibe, hvor han vedblivende drev Handel og Gæstgiveri, og i henved 2 Aar boede han og Hustru i Kjøbenhavn, hvor han vist døde ca. 1677¹⁾. Karen Wingaard vendte tilbage til Nibe og ægtede 1682 Hr. P e d e r H a n s e n K a l l, der var Sognepræst i Skibsted og Lyngby fra 1672 til sin Død 1714. Karen Wingaard efterlod sig vist kun 1 Søn: L a u r i d s K n u d s e n S o m m e r²⁾, hvis Forhold jeg ikke kender udover, at han fra 5. Lektie i Aalborg Skole 1682 kom i »Rectoris egen Lectie her i Kiøbenhavn«³⁾, skønt hans nedennævnte Morbroder da var Rektor i Aalborg.

- i. Sidsel Mogensdatter Wingaard, f. 16.., død i Nibe 1692, Skifte 27. Juni⁴⁾, gift Nørholm 9. Novbr. 1656 med Christen Jensen Brun, f. 16.., begr. 17. Aug. 1677 i Nibe Kirke; 1650—77 Birkeskriver i Nibe Birk. I dette Ægteskab var der 3 Sønner: 1) M o g e n s, 2) R a s m u s og 3) T h o m a s⁵⁾.
- j. Mogens Mogenssen Wingaard, født efter Faderens Død, formodentlig født 6. December 1636 og opkaldt efter Faderen, blev 19. Juni 1660 immatr. i Kbh. som Student fra Aalborg Skole, blev 1663 Baccalaur, laa 1665 paa Walkendorfs Kollegium og blev 1666 Konrektor ved Aalborg Skole. 28. Juni 1667 tog han Magistergraden, og det følgende Aar blev han Rektor i Aalborg. Da han var en meget stridig Person, førte denne Stilling ham imidlertid ind i en Mængde Processer saavel med de gejstlige Øvrigheder som med andre, og det endte med, at han 29. Aug. 1684 af Højesteret blev dømt fra Embedet. Om disse Stridigheder henvises til Hundrups udførlige Omtale af dem i Program for Aalborg Skole 1869, S. 13 ff., og skal her blot anføre, at en af Sagerne bl. a. drejede sig om, at han, der som Rektor havde Tienden af Vester og Øster Hassing Kirker i Fæste, havde opbaaret Tienderne i 8 Aar uden at have erlagt eller villet erlægge Afgiften, hvorfor Kirkerne da blev meget bygfældige, og andre Sager angik Opsætsighed mod Biskoppen, ærekrænkende Udtalelser om forskellige o. s. v. Efter sin Afsættelse boede han en Tid paa sin Gaard Kaasgaard i Jetsmark,

¹⁾ a. St. 1678, fol. 13 b.

²⁾ a. St. 1692, fol. 56.

³⁾ Program Aalborg Skole 1869, S. 39.

⁴⁾ Nibe Tingbg. 1692, fol. 33.

⁵⁾ a. St. 1674, fol. 65, 1676 fol. 91 b, 1679, fol. 173, 181 b.

men kunde i sin »bekjendte armelige Tilstand« ikke svare de kongelige Skatter af den, ligesom han heller ikke kunde betale sin ældre Gæld til det offentlige, han sad derfor i Arrest i Aalborg i 3 Aar, men blev befriet ved kongelig Resolution af 12. Januar 1689¹⁾. Derefter drog han til Kjøbenhavn, hvor han udgav en Del Skrifter og skrev Lejlighedsdigte, ligesom han tidligere havde foretaget gode Oversættelser af flere latinske Skrifter. Han levede endnu 12. April 1710, da han gammel og syg fik 6 Rdlr. af det Hoepnerske Legat for fattige og syge Studenter; sandsynligvis er han død i Pesten 1711—12, og han var vist ugift.

3. Inger Pedersdatter Kuri, f. 16.., død efter 1671, gift I. med Niels Christensen Hollerup, f. 16.., død 1649 (Skifte 4. Januar 1650), gift II. med Christen Christensen Hedegaard, f., død 1666, begge Boelsmænd og Sildesaltere i Nibe. Inger Kuri afstod 1667 det Bol i Nibe, som hendes Mand havde brugt, og som tilhørte Horsens Hospital, til Niels Nielsen Mogensen.²⁾ Med Niels Hollerup havde hun 5 Børn, der antog Navnet Kuri,³⁾ nemlig:
- a. Peder Nielsen Kuri, f. 16.., d., opholdt sig 1650 paa Krastrup.
 - b. Anne Nielsdatter Kuri, f. 16.., død, gift med Didrik Birstedt i Nibe, Løjtnant til Hest under Kapt. Hans Normands Kompagni. Hun blev 1669 overfaldet paa Nibe Gade af Spillemand Christen Jabobsen Nadelbusch, der pryglede hende, men derefter maatte afbede Forseelsen⁴⁾. Løjtnant Birstedt døde 1669, og i Juli 1676 kaldes Anne Kuri Niels Jensens »trolovede Fæstemø«⁵⁾.
 - c. Maren Nielsdatter Kuri, f. 16.., død efter 1704, beskyldes 1653 af Købmand Chr. Hansen Maler i Nibe for at have udtalt ærerørige Beskyldninger om dennes Datter Maren, men paa Godtfolks Forbøn jævnes Sagen⁶⁾. Hun var gift I. med Gert Hermansen Wachér, f., død 1657—65, Sildesalter i Nibe og Søn af Borger (1595) og Gildebroder (1594) i Aalborg Herman Wachér;

¹⁾ Orig. kgl. Resol.

²⁾ Nibe Tgb. 1667, fol. 11.

³⁾ Nibe Tgb. 1655, fol. 126. Deres Morbroder Laurs Kuri var deres Værge, jvf. Nibe Tgb. 12. Jan. 1650.

⁴⁾ Nibe Tgb. 1669, fol. 123 b.

⁵⁾ Nibe Tgb. 1676, 127 b og 164.

⁶⁾ Nibe Tgb. 1653, fol. 77 b og 84.

gift II. med H a n s P e d e r s e n A a g a a r d, Salter i Nibe, f., død efter 1671, hvilken vist havde faaet sit Navn, fordi han i en Aarrække forestod Herregaarden Aagaards Salterbod i Nibe¹). 1694 stævnes Maren Kuri for en Sølvnaal, som hun angav at have fundet i Nibe Kildestrøm, og som hun ikke vilde aflevere til Ejeren²), og 1704 stævnes hun for Stolestadepenge til Nibe Kirke³). Hun var da Enke.

Med Gert Wachter havde hun 4 Børn, for hvilke hendes Stedfader var Værge 1666, nemlig⁴):

- 1) H e r m a n W a c h e r, der 1693 var Byskriver i Stege, og som 8. Juli nævnte Aar fik Tingsvidne i Nibe angaaende sin Fødsel, Opførsel o. s. v., 2) M a r e n W a c h e r, 3) I n g e r W a c h e r og 4) N i e l s W a c h e r.
- d. C h r i s t e n N i e l s e n K u r i, f. 16..
- e. M e t t e N i e l s d a t t e r K u r i, f. 16.., død efter 1672, var gift med Jørgen Pedersen Eliesen, f., død før 1673, Smed i Nibe. 12. Juni 1669 stod hun for Retten i Nibe som mistænkt for at have sat Ild paa Jens Andersen Koks Hus; hun laa nemlig da i Strid med Jens Kok og havde truet ham. En Sønesøn var formentlig den Jørgen Kuri i Sjælland, der 1729 betalte Forlovspenge i Nibe for Arv, han førte fra Byen⁵).

4. A n n e P e d e r s d a t t e r K u r i, f. 16.., død efter 1663, gift med Hr. Søren Kjeldsen, f. i Saxild Præstegaard ca. 1582, død 1669, Præst til Aalsø og Hoed ved Grenaa.
5. N i e l s K r a s »K u r i s ø n«, f. 16.., død 16.., boede i Nørholm og sagsøgte 1640 af Chr. Eriksen i Nibe for 1 god Tønde Byg og 1 Skp. Havregryn⁶). Foruden 2 Stedbørn (Johanne Pedersdatter, gift med Søren Simonsen i Aalborg 1670 og 1672, og Mads Pedersen i Nørholm 1670) havde han følgende Børn:
 - a. M a r e n N i e l s d a t t e r K r a s, død ugift i Nørholm 3. Pinsedag 1670.
 - b. P e d e r N i e l s e n K r a s, død i Nørholm 17. Febr. 1672, gift 24. Juni 1655 i Anderup i Ellidshøj Sogn (efter Nørholm Kbg.) med E l s e P e d e r s d a t t e r, død i Nørholm 12. Decbr. 1680. Peder Kras havde ingen Børn,

¹) 1671 (Tgb. fol. 58, 70 og 71) tiltales han af Præsten for ærerørige Udtalelser (i Drukkenskab).

²) Tgb. 1694, fol. 176 b.

³) Tgb. 1604, fol. 8 b.

⁴) Tgb. 1666, fol. 28 b og 30 b.

⁵) Byfogedsregnskabet.

⁶) Nibe Tgb. 1640 ²⁰/₂.

hvorimod hans Hustru havde en Søn Peder Mortensen af et tidligere Ægteskab.

En Niels Madsen Kras, der antagelig var Søn af Niels Kras »Kurisøns« ovennævnte Stedsøn Mads Pedersen, blev 2. Januar 1687 gift i Nørholm med Maren Nielsdatter og havde med hende følgende Børn, der altsaa egentlig ikke vedrører den gamle Slægt Kras: Niels Kras, f. 21. Novbr. 1687 i Nørholm, Mads Kras, døbt 28. Januar 1689 i Nørholm, begr. s. St. 22. Novbr. 1692; Anne Kras, døbt 9. April 1691 i Nørholm, Mads Kras, født 15. Juli 1693 i Nørholm, begravet s. St. 3. Aug. 1693, Jakob Kras, døbt 2. Septbr. 1694 i Nørholm¹⁾, Kirsten Kras, døbt 31. Januar 1697 i Nørholm og Maren Kras, døbt 20. Aug. 1699 i Nørholm.

E. Lars Nielsen Kras, f. 15..., død 16..., boede 1604 og 1609 og senere i Fædrenegaarden i Molbjerg og var 1617 og 1619 Herredsfoged i Hornum Herred²⁾, død før 1637.

Han var gift med Mette Andersdatter, der 1637 nævnes i Molbjerg³⁾.

Børn:

1. Niels Laursen Kras, f. 16..., død 16..., boede 1636, 1637 og 1654 i Svenstrup⁴⁾, men 1663 og senere i Molbjerg⁵⁾; kaldes »velfornemme Mand« og var 1671 Værgesmand for sin Farbroders Datter Anne Poulsdatter Kras, der da blev Enke efter Christen Mortensen i Svenstrup.

? Børn:

- a. Mette Nielsdatter Kras, f. o. 1633, begr. i Nørholm 2. April 1704, gift i Hornum 2. Januar 1653⁶⁾ med Jakob Jørgensen (Sommer?), Degn i Nørholm, f. 16..., død Nørholm 30. Aug. 1693.
- b. Laurids Nielsen Kras, f. o. 1635, død 1700, Student fra Aalborg 1656, Kapellan i Nibe 1669, Præst der 1675. En velsitueret Mand, der havde flere Ejendomme i Nibe, men en stejl og noget ekscentrisk Person, om hvem nærmere kan erfares af min Nibe Bys Historie. Mellem hans Enke og Børn var der langvarige Stridigheder

¹⁾ Hans Søn var antagelig Niels Jakobsen Kras, Fæster ved Klitgaard i Nørholm, død 1781 uden Livsarvinger, Skifte Restrup.

²⁾ Hornum H. Tgb. 1637, fol. 139, Aalborghus Jordebog 1617.

³⁾ Hornum H. Tgb. 1637 ⁴/₉.

⁴⁾ Hornum H. Tgb. 1636 ³/₁₀ og 1637 ⁴/₉, Nibe Tgb. 1657 ⁵/₉.

⁵⁾ Nibe Tgb. 1665 fol. 35 b.

⁶⁾ Nørholm Kbg.

om Arven, idet nogle af Børnene mente, at Moderen forfordelte dem¹⁾. Han var antagelig gift I. med J o h a n n e J a k o b s d a t t e r, idet det maa formodes, at det er ham, der 26. Decbr. 1664 har en Datter Johanne til Daab i Budolfi Kirke i Aalborg. 2. Gang var han gift med M a g d a l e n e O l u f s d a t t e r, der døde i Nibe 1708 efter lang Svagelighed og i meget høj Alder; hun synes ikke at have haft Paarørende paa Nibeegnen, men havde Slægt i Norge.

Hr. Laurids havde 5 Døtre, nemlig:

- 1) J o h a n n e K r a s, der formentlig er den i 1664 fødte Datter, men ogsaa kan være en yngre af samme Navn. Hun ægtede 1702 Løjtnant J e n s J e n s e n A u s b u r g²⁾, Ejer af Gravballegaard, men døde allerede 1706 uden Livsarvinger.³⁾
- 2) N. N. K r a s, gift før 1701 med C h r i s t o f f e r B r a u n, en tysk Bager, der boede i Nibe, og som endnu levede der 1726.
- 3) M e t t e K r a s, død 1701 paa Mølholm i Brøndum S., gift før 1698 med S t e n D i t l e v s e n F r i i s, en Tid Fæster af Annekspræstegaarden Dalsgaard i Voxlev Sogn, saa Ejer af en Gaard i Øls, derpaa Forpagter af Mølholm under Lindenberg og 1705 og senere Gæstgiver i Nibe. Ægteparret havde 1 Søn og 2 Døtre; Sten Friis blev senere gift igen.
- 4) E l s e K r a s, død ugift i Nibe 1698; var Familiens »sorte Faar« og gjorde sin Fader megen Sorg, idet hun bl. a. købte Varer paa Kredit i Aalborg og solgte dem igen for at faa Penge til Drikkeri sammen med havarerede Individider.
- 5) M a r e n K r a s, f. o. 1678, gift o. 1700 med Hr. H a n s M i k k e l s e n H a r b o e, der 1701 boede i Skals Præstegaard, men ca. 1701—1710 var Kapellan i Nibe og fra 1710 til sin Død 1741 Præst i Durup og Stenild.⁴⁾

2. J ø r g e n L a u r s e n K r a s, f. 16.., død 16.., havde 1655 en Salterbod i Leje i Nibe og siges da barnefødt i Molbjerg⁵⁾,

¹⁾ Nibe Tgb. 1705, fol. 153 b. f., 156 ff., 159, 161, 164 b, 1706 fol. 249 b, 1707, fol. 333 f.

²⁾ Kaldes i Trap: Danmark, III. Udg. Aunbjerg.

³⁾ Nibe Tgb. 1706, fol. 249 b.

⁴⁾ Hans Fader Mikkell Pedersen døde i Nibe 1703, han var ikke egentlig hjemmehørende der.

⁵⁾ Nibe Tgb. 1655, fol. 47 b.

kaldes ogsaa Jørgen Laustsen Molbjerg, drev Handel i Nibe og stævnedes 1663 en Del Debitorer, hvilket gentoges 1665.¹⁾

Af Kras'er, hvis Slægtskab med den her omhandlede Familie er mig ubekendt, har jeg truffet:

Niels Kras, Toldvisitør i Aalborg. Skifte efter ham 31. Januar 1676; det omtales i Aalborg Tingbog 1680, fol. 71, men findes ikke i Skifteprotokollen.

Peder Svendsen Kras var gift med Johanne Thomasdatter og boede i Begyndelsen af det 18. Aarh. i Nibe²⁾. Hans Søn Svend Pedersen Krasse omtales i Ekstraskatten 1744 som Daglønner ved Fiskeriet.

Niels Sørensen Kras, gift med Maren Christensdatter, efter hvem der holdtes Skifte i Nibe 15. Oktober 1729. En Søn Christian Kras var myndig og tjente i Kjøbenhavn³⁾.

En Familie Kras, der i det 17. og 18. Aarh. levede i Stavanger⁴⁾, har jeg ikke truffet i Slægtsforbindelse med den himmerlandske.

¹⁾ Nibe Tgb. 1663, fol. 4 og 1665, fol. 14.

²⁾ Nibe Tgb. 1704, fol. 53 b, 68, 1709, fol. 205 b.

³⁾ Nibe Overformynderiprotokol, fol. 139.

⁴⁾ Personalh. Tidsskr. 1. III. 227 og 246.

B.R.O. AETATIS SVAE XX.

1576.



Handwritten text in a cursive script, likely a signature or name, located below the portrait. The text is written on a piece of paper that is partially overlapping the portrait's frame. The text is difficult to decipher due to the cursive style and some fading, but it appears to be a name or title.